

ИНФОРМАЦИЈА

о оствареном расту потрошачких цена у августу 2013. године

1. У августу 2013. године у односу на претходни месец потрошачке цене су повећане за 0,4%¹, што је, пре свега резултат раста регулисаних, односно контролисаних цена и измењених акциза на цигарете, с обзиром да је код цена производа «зелене» пијаце забележено сезонско снижење цена. Наиме, у последња два месеца ове године се уочава спорија динамика раста у односу на прво полугође, што је допринело успоравању интензитета укупног текућег раста потрошачких цена. Слична констатација важи и код међугодишњег раста, који има тенденцију пада, што се види из наредне табеле²:

- у % -

месец	месечни раст	текући раст	међугодишњи раст
јануар	0,6	0,6	12,8
фебруар	0,5	1,1	12,4
март	0,0	1,1	11,2
април	0,8	1,9	11,4
мај	0,0	2,0	9,9
јун	1,0	3,0	9,8
јул	-0,9	2,0	8,6
август	0,4	2,5	7,3

Имајући претходно у виду, на остварену инфлацију у августу са око 0,86 п.п. утицале су, пре свега повећане цене струје за домаћинство (10,8%) и цигарета (4,6%) по основу Одлуке о износима просечних пондерисаних малопродајних цена и минималних акциза за дуванске прерађевине («Сл. гласник РС», бр. 68/13), а затим и више цене градског превоза и појединих стамбено комуналних услуга у неким градовима, као и до сада не регистровано повећање цене појединих лекова који се издају на лекарски рецепт. С друге стране, ниже цене хране и безалкохолних пића за 1,5% деловале су на ублажавање опште стопе раста у августу са око 0,52 п.п.. То значи да су цене осталих производа и услуга биле стабилне, односно њихово дејство на опти раст је незнатно.

¹ Саопштење РЗС број 257 од 12.09.2013. године

² Прилог број 1 уз Информацију

Интензитет кретања цена у наредним месецима зависиће, пре свега од цена хране, стабилности курса динара и раста цена производа и услуга чије су цене регулисане од стране независних регулаторних тела, односно на које сагласност даје Влада/ јединица локалне самоуправе. Процена је да ће се инфлација кретати у границама процењеног раста за ову годину, односно дозвољеног одступања од циља. Томе ће допринети до сада предузете мере монетарне политике, добра пољопривредна сезона и ниска агрегатна тражња.

2. Натпросечна повећања цена, у распону од 0,5% до 10,8%, у августу ове године евидентирана су код: меса, осталих прехранбених производа, кафе и чаја, вина, дувана, услуга за одржавање и поравку стана, снабдевања водом, електричне енергије за домаћинство, течних горива, алата и опреме за кућу и врт, производа за одржавање стана, фармацеутских и осталих медицинских производа, бицикала, горива и мазива за путничке аутомобиле, превоза путника друмом, информатичке опреме, баште, биљака и цвећа, књига, канцеларијског материјала, пакет аранжмана, електричних апарата за личну негу и осталих услуга. Учешће ових група производа и услуга у индексу потрошачких цена износи око 39,6%.

3. Посматрано по основним групама, на августовски раст потрошачких цена, утицајло је, пре свега повећање цена групе стана, воде, електричне енергије, гаса и других горива (4,1%) и алкохолних пића и дувана (2,6%), а натпросечно су повећане и цене рекреације и културе (1,8%), здравства (1,2%) и транспорта (0,5%). Испод просека повећане су цене остале робе и услуга (0,3%), ресторана и хотела (0,2%) и намештаја, покућства и текућег одржавања (0,1%).

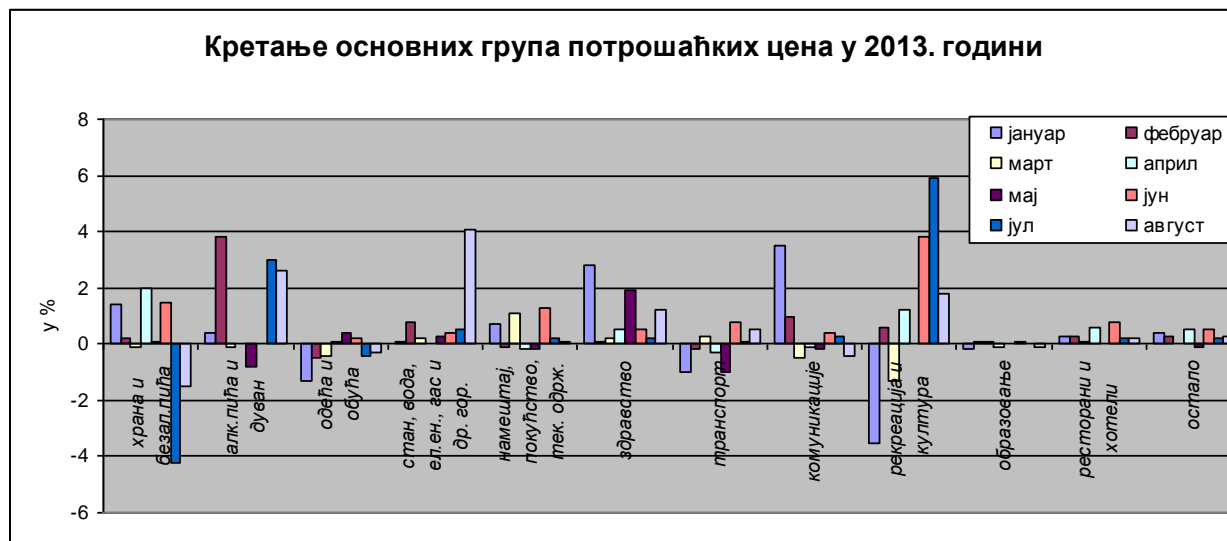
Такође, у овом месецу, значајно су снижене цене хране и безалкохолних пића (1,5%), као и комуникација (0,4%), одеће и обуће (0,3%) и образовања (0,1%).

У оквиру хране и безалкохолних пића, највише су снижене цене поврћа и воћа (7,1% и 5,5%), а затим хлеба и житарица и уља и масти (по 0,9%), шећера, меда, цема и чоколаде (0,4%), минералне воде (0,3%) и млека сира и јаја (0,2%).

У априлу ове године, у циљу очувања стандарда нижих социјалних категорија грађана и равномерног снабдевања становништва основним врстама хлеба, Влада је донела Уредбу о обавезној производњи и промету хлеба од брашна „Т-500“ („Службени гласник РС“, бр. 29/13), којом је практично продужено важење ове мере, с обзиром да је донета као привремена мера, чија примена не може бити дужа од шест месеци. Како су се, у међувремену стекли нови услови, односно дошло је, пре свега до појефтињења цене пшенице, па тиме и брашна, као и остварено кретање цене струје и горива у претходном периоду, донета је нова **Уредба о обавезној производњи и промету хлеба од брашна „Т-500“** („Службени гласник РС“, бр. 68/13), којом је коригована постојећа произвођачка цена (41,54 динара хлеба од брашна типа 500 на 39,39 динара), док су veleпродајна и малопродајна маржа остале на непромењеном нивоу. На тај начин малопродајна цена ове врсте хлеба смањена је за 2,50 динара, односно са 48,50 на 46 динара.

Имајући ово у виду, у августу је цена хлеба од брашна тип 500 снижена за 2% и износи 43,30 динара, што је ниже од прописане.

4. У августу ове године мере контроле цена од стране Владе/јединице локалне самоуправе, односно регулације цена од стране независних регулаторних тела предузимане су код следећих производа и услуга:

4.1. У августу 2013. године статистика је евидентирала раст потрошачких **цена лекова** од 2,2%, што је углавном резултат раста цена појединачних лекова на основу одлука Владе донетих у јануару и марту ове године.

Напомиње се да је последњу одлуку из области цена лекова Влада донела у мају 2013. године и да се она односила на снижење цена лекова по основу пада курса евра у односу на динар.

Процењује се да су цене лекова које се слободно формирају у августу повећане за око 0,9%, а цене лекова које утврђује Влада за око 2,5%. Раст цена лекова које се издају без рецепта углавном је резултат повећања цена капи за нос за 6,9% и лекова против болова за 1,6%.

У августу је статистика евидентирала раст цена лекова који делују на кардиоваскуларни систем од 5,2%, затим анксиолитика за 4,9% и антибиотика за 3,9%.

Обухват лекова који делују на кардиоваскуларни систем у оквиру фармацеутских производа износи 25%, тако да је повећање цена ових лекова у августу определило око три петине укупног раста цена лекова. Ради обезбеђења редовне снабдевености тржишта Влада је у марту 2013. године повећала цене лека Dilasog (кардиотоник) у облику таблета 20x0.25mg са 65,20 на 75,00 динара (за 15%). Такође је забележен раст цена анксиолитика за 4,9%, који су резултат одлуке Владе из јануара 2013. године о повећању цена лекова Bensedin и Diazepam за 44% односно 20%, на који начин су изједначене цене лекова ових диомаћних произвођача за све дозе (за паковање од 30 таблета по 5mg велепродајна цена износи 108,90 динара).

4.2. Савет Агенције за енергетику Републике Србије дао је **сагласност на Одлуку о цени електричне енергије за јавно снабдевање** ("Службени гласник РС", број 62/13) коју је донео директор Привредног друштва за снабдевање електричном енергијом крајњих купаца "ЕПС Снабдевање" д.о.о. Београд, са применом од 1. августа 2013. године. Цене електричне енергије за домаћинство повећане су у просеку за 10,9% (6,15 дин/kwh), док просечно повећање цене за све купце износи 11,3% (5,51 дин/kwh). Тарифни ставови по зонама потрошње (зелена, плава и црвена) за једнотарифно и двотарифно бројило повећани су линеарно за 8,0%, док повећање тарифа за обрачунску снагу износи 35,6%, а накнаде за мерно место 1,9%.

4.3. У оквиру **цена стамбено комуналних услуга** за домаћинства на нивоу просека Републике у августу 2013. године повећане су цена воде за 0,8% и цена изношења смећа за 0,1%. Тако је, посматрано у односу на општи августовски раст цена, цена воде расла двоструко брже, а цена изношења смећа четвороструко спорије. Оваква кретања искључиво су ефекат статистички забележених повећања цена у Шапцу, и то воде за 62,0% и изношења смећа за 5,5%, јер су цене у осталим градовима чије су цене на статистичком праћењу задржане на нивоу из претходног месеца. При том, наведено повећање цене воде у том граду вишеструко је изнад дозвољеног оквира за корекцију, док је повећање цене изношења смећа према дозвољеном оквиру. У истом месецу цене одведене отпадне воде и централног грејања мировале су у свих петнаест градова чије се цене прате.

Цене јавног градског превоза у августу 2013.године повећане су код превоза путника аутобусом у граду и претплатне месечне карте у просеку за по 1,1%, чиме је готово троструко премашен општи раст цена у истом месецу. Ово је ефекат повећања цена превоза у граду и претплатне месечне карте регистрованог једино у Новом Саду, и то за по 10,0%, што је готово двоструко изнад дозвољеног оквира.

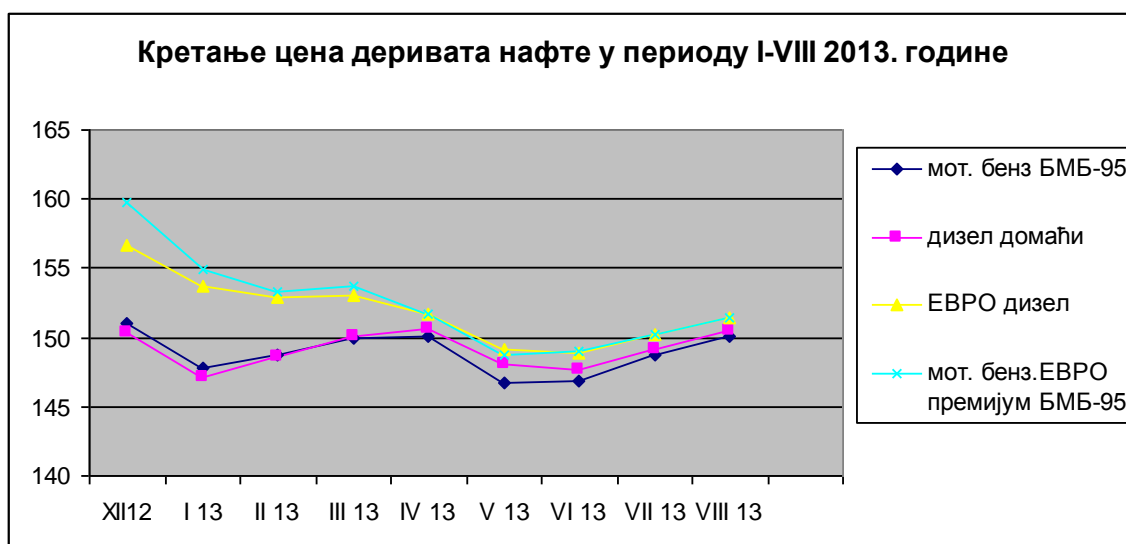
5. Цене деривата нафте у августу у односу на јул ове године повећане су у просеку за 0,86%, при чему је бензин поскупео за 0,85%, а дизел за 0,87%. У истом месецу цене деривата нафте из увоза (*бензин евро премијум БМБ-95 и Евро дизел*) поскупели су у просеку за 0,8%, док су деривати нафте из домаће производње (*моторни бензин БМБ-95 и дизел Д2*) поскупели у просеку за 1,0%.

Цене деривата нафте у августу ове у односу на децембар претходне године **снижене су у просеку за 3,4%**, при чему је бензин појефтинио у просеку за 3,9%, а дизел гориво за 1,8%. У истом периоду цене деривата нафте из увоза (*бензин евро премијум БМБ-95 и Евро дизел*) снижене су у просеку за 4,7%, а из домаће производње (*моторни бензин БМБ-95 и дизел Д2*) за 0,1%.

У наредној табели и графикону приказани су нивои и кретање просечних малопродајних цена основних деривата нафте за децембар 2010., 2011. и 2012. године, као и у првих осам месеци 2013. године:

(динара по литри)

	<i>Моторни бензин БМБ -95</i>	<i>Дизел гориво</i>	<i>Евро дизел 10 ppm</i>	<i>Евро премијум БМБ -95</i>	<i>Уље за ложење</i>
<i>XII 2010.</i>	118,96	108,60	116,50	128,76	90,80
<i>XII 2011.</i>	133,77	126,59	137,49	138,76	92,11
<i>XII2011/XII2010 (индекс)</i>	112,4	116,6	118,0	107,8	101,4
<i>XII 2012.</i>	150,99	150,31	156,71	159,75	144,12
<i>XII2012/XII2011 (индекс)</i>	112,9	118,7	114,0	115,1	156,5
<i>I 2013.</i>	147,74	147,18	153,73	154,95	143,00
<i>II 2013.</i>	148,77	148,55	152,85	153,37	143,17
<i>III 2013.</i>	149,97	150,09	153,00	153,75	145,54
<i>IV 2013.</i>	150,08	150,60	151,64	151,76	147,30
<i>V 2013.</i>	146,70	148,10	149,12	148,74	146,80
<i>VI 2013.</i>	146,90	147,67	148,92	149,00	147,55
<i>VII 2013.</i>	148,70	149,10	150,26	150,24	149,24
<i>VIII 2013.</i>	150,13	150,52	151,47	151,47	150,80
<i>VIII / VII 2013. (индекс)</i>	101,0	101,0	100,8	100,8	101,0
<i>VIII2013./XII2012. (индекс)</i>	99,4	101,1	96,7	94,8	104,6

Из графикона се може закључити да су цене деривата нафте, и поред оствареног раста у последња три месеца, у августу биле на нижем нивоу у односу на децембар

претходне године. Постепено приближавање цена бензина и дизела је последица постепенеог увођења европских стандарда за горива домаћег порекла.

6. Фискалном стратегијом за 2013. годину са пројекцијама за 2014. и 2015. годину, пројектована инфлација у овој години износи 5,5%, што претпоставља просечан месечни раст од 0,44%.

Укупан текући раст у периоду јануар-август ове године износи 2,5%, што даје просечан месечни раст од 0,3%. Под претпоставком да се и у наредном периоду оствари исти интензитет раста, инфлација би у 2013. години износила до 4%.

Имајући у виду да укупна инфлација углавном зависи од кретања цена хране, енергије, акцизних производа и регулисаних цена, што значи да су овогодишњи род пољопривредних производа и кретање курса динара одлучујући фактори за очекивано кретање инфлације у планираним оквирима.

Курс динара у периоду јануар-август ове године је био стабилан, тј. у односу на децембар претходне године, када је износио око 113,54 динара, повећан за свега 0,4% и то првенствено услед пада вредности динара у јуну ове године за 2,8%. У августу просечан курс динара је износио 114,03 динара за 1 евро и у односу на претходни месец је већи за свега 0,1%.

На нивоу Републике у протеклом периоду, раст зарада без пореза и доприноса је у периоду јануар-јул ове у односу на исти период претходне године номинално износио 6,3% а реално су зараде пале за 4,1%³, а пензије за 5,4%. У истом периоду промет у трговини на мало бележи раст у текућим ценама за 1,3% а у сталним смањење за 7,3%⁴. Посматрано по основним групама, највеће снижење је евидентирано код непрехрамбених производа, осим моторних горива (10,9%), а најмање код моторних горива (3,2%), док код хране, пића и дувана снижење износи 8,4%.

На бази иновираних листе производа и услуга за које нумеричке смернице раста цена утврђује Влада у сарадњи са НБС, **регулисане цене**⁵ су у августу повећане за 4,1%, пре свега услед повећаних цена електричне енергије за домаћинство и коригованих износа акциза код цигарета, као и градског превоза, воде за домаћинство и изношења смећа и не регистрованог повећања цена лекова који се издају на лекарски рецепт у претходном периоду. Иначе, цене ових производа и услуга су биле стабилне, осим у јануару, фебруару и јулу. Цене воћа, поврћа, меса, рибе и јаја (**непрерађена храна**) у августу су, као и у јулу снижене (3,7% према 10,6%), углавном по основу сезонског снижења цена, док су у осталим месецима (са изузетком фебруара и марта, када нису мењане, односно када су снижене) расле.

Такође, месечни раст цена производа и услуга који чини **базну инфлацију** (ИПЦ по искључењу хране, енергије, алкохола и цигарета) у августу износи 0,4%, чиме је заустављен убрзани тренд, који је присутан од јуна ове године (јануар 0,5%, фебруар 0,2%, март 0,0%, април 0,3%, мај 0,3%, јун 1%, јул 0,7%)⁶. Полазећи од оствареног раста цена и обухвата ових група у индексу потрошачких цена, може се констатовати да је инфлација у

³ Саопштење РЗС број 234 од 26. августа 2013. године.

⁴ Саопштење РЗС број 241 од 30. августа 2013. године.

⁵ На бази података РЗС прерачунато у Министарству.

⁶ У документу НБС из 2012. године („Извештај о инфлацији – фебруар 2012. године“, *осврт* 2), предвиђено је да ИПЦ по искључењу хране, енергије, алкохола и цигарета, представљати базну инфлацију, као међународно прихваћену.

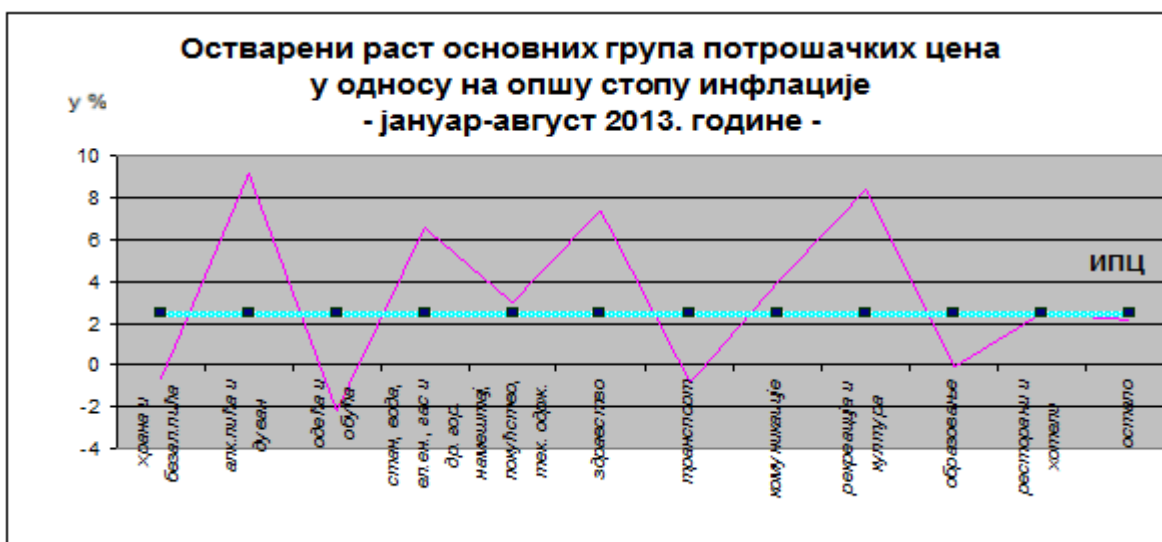
августу углавном опредељена повећањем регулисаних и контролисаних цена, с једне и снижењем цена хране, с друге стране, односно да се на базну инфлацију, која је на нивоу њеног просечног месечног раста, односи око 0,17 процентних поена.

7. Укупан текући раст потрошачких цена у августу 2013. године у односу на децембар претходне године **износи 2,5%**, с тим што је остварена бржа динамика код услуга у односу на цене роба (4,1% према 2%). Остварени раст цена је са по једном трећином⁷ опредељен натпросечним повећањем цена групе стана, воде, електричне енергије, гаса и других горива (6,6%) и групе алкохолних пића и дувана (9,2%). На трећем месту, по дејству, са око петином су цене здравства, које су такође, натпросечно повећане (7,4%). Затим, значајно дејство на општи раст евидентирано је и код рекреације и културе, чије су цене такође, натпросечно повећане (8,4%).

Натпросечно, али са знатно нижим интензитетом повећане су и цене комуникација (4%) и намештаја, покућства и текућег одржавања (3%), док су цене ресторана и хотела на нивоу просечног повећања (2,5%).

Испод просека су повећане цене једино још у групи осталих роба и услуга (2,2%).

Снижење цена је забележено код хране и безалкохолних пића (0,7%), одеће и обуће (2,2%), транспорта (0,8%) и образовања (0,1%). Дејство ових снижења на ублажавање општег раста је износило око 18%.

8. Међугодишњи раст инфлације у августу ове у односу на август претходне године износио је 7,3%, што је за 1,3 процентна поена мање него у јулу исте године.

Посматрано по групама производа и услуга, највећи интензитет раста је евидентиран код алкохолних пића и дувана (21,9%), а натпросечно су повећане још и цене стана, воде, електричне енергије, гаса и других горива (11%), здравства (10,3%), намештаја, покућства и текућег одржавања стана (9,2%) и комуникација (8,7%).

Незнатно испод општег раста су цене ресторана и хотела (7,2%) и остале робе и услуга (7,1%), а испод просека су повећане и цене: рекреације и културе (6,3%), хране и

⁷ На основу података РЗС прерачунато у Министарству.

безалкохолних пића (5,2%) и образовања (3%), док је најмањи интензитет раста евидентиран код одеће и обуће (1,8%) и транспорта (0,4%).

Процена је да ће у наредним месецима, услед појефтињења производа зелене пијаце и пада цена примарних пољопривредних производа, међугодишња инфлација, бити и даље у паду, односно да ће се до краја године кретати у границама процењене, односно циљане инфлације за 2013. годину. Овome ће, поред добре пољопривредне сезоне, односно остварених већих приноса основних пољопривредних култура од очекиваних, допринети и предузете мере фискалне консолидације и монетарне политике, као и ниска агрегатна тражња и стабилан курс динара.

Београд, 20. септембар 2013. године

**КРЕТАЊЕ ПОТРОШАЧКИХ ЦЕНА
ОД ЈАНУАРА 2007. ГОДИНЕ ДО АВГУСТА 2013. ГОДИНЕ**

Година/месец	у %		
	Месечни раст ¹	Текући раст ²	Међугодишњи раст ³
<i>2007. година</i>			
јануар	0,4	0,4	5,4
фебруар	-0,3	0,1	4,1
март	0,6	0,7	4,1
април	0,7	1,4	3,2
мај	1,9	3,3	3,1
јун	0,4	3,7	4,0
јул	-0,2	3,4	4,2
август	2,5	6,0	6,5
септембар	1,6	7,6	8,0
октобар	0,5	8,2	8,9
новембар	1,4	9,7	9,3
децембар	1,2	11,0	11,0
<i>2008. година</i>			
јануар	0,9	0,9	11,5
фебруар	0,6	1,4	12,5
март	1,6	3,0	13,6
април	1,5	4,6	14,6
мај	1,8	6,5	14,5
јун	0,7	7,2	14,9
јул	-1,1	6,1	13,9
август	0,4	6,4	11,5
септембар	1,0	7,5	10,9
октобар	1,8	9,4	12,3
новембар	0,2	9,6	10,9
децембар	-0,9	8,6	8,6
<i>2009. година</i>			
јануар	2,1	2,1	10,0
фебруар	1,2	3,4	10,7
март	0,4	3,8	9,4
април	0,9	4,8	8,8
мај	2,1	7,0	9,1
јун	0,0	7,0	8,3
јул	-0,9	6,0	8,5
август	-0,1	5,9	8,0
септембар	0,3	6,2	7,3
октобар	-0,2	6,0	5,2
новембар	0,8	6,9	5,9
децембар	-0,2	6,6	6,6

МИНИСТАРСТВО СПОЉНЕ И УНУТРАШЊЕ ТРГОВИНЕ И ТЕЛЕКОМУНИКАЦИЈА

Година/месец	Месечни раст ¹	Текући раст ²	Међугодишњи раст ³
<i>2010. година</i>			
јануар	0,5	0,5	4,8
фебруар	0,3	0,7	3,9
март	1,2	2,0	4,7
април	0,6	2,5	4,3
мај	1,5	4,1	3,7
јун	0,4	4,5	4,2
јул	0,0	4,5	5,1
август	1,4	5,9	6,6
септембар	1,3	7,3	7,7
октобар	1,0	8,3	8,9
новембар	1,5	9,9	9,6
децембар	0,3	10,3	10,3
<i>2011. година</i>			
јануар	1,4	1,4	11,2
фебруар	1,5	2,9	12,6
март	2,6	5,5	14,1
април	1,1	6,7	14,7
мај	0,4	7,1	13,4
јун	-0,3	6,8	12,7
јул	-0,5	6,2	12,1
август	0,0	6,2	10,5
септембар	0,2	6,3	9,3
октобар	0,4	6,8	8,7
новембар	0,9	7,7	8,1
децембар	-0,7	7,0	7,0
<i>2012. година</i>			
јануар	0,1	0,1	5,6
фебруар	0,8	0,9	4,9
март	1,1	2,0	3,2
април	0,6	2,6	2,7
мај	1,4	4,1	3,9
јун	1,1	5,2	5,5
јул	0,1	5,4	6,1
август	1,6	7,1	7,9
септембар	2,3	9,6	10,3
октобар	2,8	12,7	12,9
новембар	0,0	11,9	12,6
децембар	-0,4	12,2	12,2

Година/месец	Месечни раст ¹	Текући раст ²	Међугодишњи раст ³
<i>2013. година</i>			
јануар	0,6	0,6	12,8
фебруар	0,5	1,1	12,4
март	0,0	1,1	11,2
април	0,8	1,9	11,4
мај	0,0	2,0	9,9
јун	1,0	3,0	9,8
јул	-0,9	2,0	8,6
август	0,4	2,5	7,3

¹ Месечни раст – промена цена у текућем месецу у односу на претходни месец исте године

² Текући раст – промена цена у текућем месецу у односу на децембар претходне године

³ Међугодишњи раст – промена цена у текућем месецу у односу на исти месец претходне године

Прилог 2

ОСТВАРЕНИ РАСТ ПОТРОШАЧКИХ ЦЕНА ПО ОСНОВНИМ ГРУПАМА

- у % -

	Месечни раст <u>8.2013.</u> 7. 2013.	Структура месечног раста	Текући раст <u>8.2013.</u> 12.2012.	Структура текућег раста
ПОТРОШАЧКЕ ЦЕНЕ – укупно	0,4	100,0	2,5	100,0
Храна и безалкохолна пића	-1,5	-119,2	-0,7	-10,1
Алкохолна пића и дуван	2,6	50,8	9,2	30,9
Одећа и обућа	-0,3	-2,6	-2,2	-4,0
Стан, вода, ел. енергија, гас и друга горива	4,1	123,0	6,6	34,3
Намештај, покућство, текуће одржавање	0,1	1,4	3,0	5,1
Здравство	1,2	18,1	7,4	18,8
Транспорт	0,5	12,2	-0,8	-3,9
Комуникације	-0,4	-5,1	4,0	8,1
Рекреација и култура	1,8	17,6	8,4	14,3
Образовање	-0,1	-0,3	-0,1	0,0 ¹⁾
Ресторани и хотели	0,2	0,8	2,5	2,4
Остала роба и услуге	0,3	3,3	2,2	4,1

На бази података РЗС прерачунато у Министарству.

¹⁾ Структура текућег раста је изведена на бази учешћа у укупном расту индекса 8.2013. на 12.2012. године.

Београд, 20. септембар 2013. године